GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 flor., pe șése lunĭ 6 flor., pe trei lunĭ 3 flor
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNȚIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 198. Mercurĭ, Joi 10 (22) Septemvre. 1887.

Brașovŭ, 9 Septemvre 1887.

In ḍilele acestea s'au împlinitŭ o sută de anĭ de când marele Washington a subsemnatŭ constituția nordamericană.

Poporațiunea statelorŭ unite americane serbéză cu mare însuflețire acestŭ centenarŭ alŭ esistenței Constituțiunei *of the United States of America*.

Cu adevĕrată mândriă potŭ privi Americanii la strălucitele și grandiósele resultate obținute în cursulŭ acestorŭ o sută de anĭ pe temeiulŭ constituției lorŭ drepte și liberale.

S'au împlinitŭ speranțele genialilorŭ bărbațĭ carĭ au conlucratŭ la întemeiarea uniunei statelorŭ nordamericane. S'a realisatŭ în aceste state, pe câtŭ numai cu putință a fostŭ, ceea ce s'a inscrisŭ în memorata constituțiune, alŭ căreia autorŭ a fostŭ Jefferson, adecă: „*dreptulŭ tuturorŭ ómenilorŭ la fericire*“.

Representanții celorŭ treispreḍece colonii au stabilitŭ înainte cu o sută de anĭ, ca sĕ domnéscă voința poporului esprimată în lege, au stabilitŭ respectarea drepturilorŭ omului și votulŭ universalŭ. Nu i-a impedecatŭ în acéstă lucrare a lorŭ nicĭ o considerațiă de privilegii ale diferitelorŭ caste, ci au avutŭ în vedere numai și numai asigurarea necondiționată și deplină a drepturilorŭ cetățénului și întruparea deplinei egale îndreptățirĭ a tuturorŭ în sînulŭ confederațiunei.

Marea ideiă ce a condusŭ pe autorii constituției Statelorŭ Unite a fostŭ aflarea acelui modŭ, prin care sĕ se pótă mai bine scuti interesele speciale ale tuturorŭ statelorŭ marĭ și micĭ ale Uniunei. Nu voiau cei mai micĭ sĕ fiă asupritĭ de cei mai marĭ și cereau garanții ca sĕ nu fiă înghițițĭ de statele cele mai marĭ.

Astfelŭ spre a stabili unŭ echilibru alŭ intereselorŭ diferite, au convenitŭ ómenii de statŭ americanĭ, la propunerea nemuritorului Franklin, ca fiăcare statŭ sĕ trimétă în cea dintâiu cameră a corpurilorŭ legiuitóre câte unŭ deputatŭ totŭ la treiḍecĭ de mii de ómenĭ, ér în cealaltă cameră fiăcare statŭ sĕ trimétă câte unŭ numĕrŭ egalŭ de representanțĭ.

Cu modulŭ acesta s'au pututŭ feri și statele cele mai micĭ de orĭce violentare și s'a dat fiă-căruia putința de a se desvolta liberŭ și neîmpedecatŭ, după cum cereau interesele sale de esistență. Sub scutulu constituției, popórele și statele din Uniunea nord-americană s'au bucuratŭ de atâta libertate încâtŭ astăḍĭ au ajunsŭ la o putere și bunăstare neîntrecută de nicĭ unŭ statŭ din lume.

Când s'a înființatŭ constituția, Statele unite numĕrau abia patru milióne de locuitorĭ, ér aḍĭ ele cuprindŭ apróape șese-ḍecĭ de milióne. Prin muncă neobosită poporulŭ americanŭ alŭ Uniunei a ajunsŭ la o bunăstare extraordinară, așa încâtŭ datoriile făcute din causa cheltuelilorŭ celor enorme, ce le-a cășunatŭ rĕsboiulŭ cu Statele de sudŭ, purtatŭ pentru liberarea Negrilorŭ din sclăviă, suntŭ astăḍĭ apróape ștérse.

Și ce spectaculŭ măreţŭ ne oferă situațiunea Negrilorŭ din Statele de sudŭ! Astăḍĭ ca ómenĭ liberĭ, ei producŭ îndoitŭ și întreitŭ mai multŭ bumbacŭ decâtŭ pe timpulŭ când erau sclavĭ, și timbrulŭ acestei puternice desvoltărĭ în libertate ilŭ pórtă întréga viéță de statŭ a Uniunei nordamericane.

Serbările ce se facŭ acum de cătră fericițiĭ locuitorĭ ai Statelorŭ unite se concentréză în Filadelfia, capitala Pansyvaniei, unde acum o sută de anĭ a fostŭ adunarea coloniilorŭ după rĕsboiulŭ de independență.

Esprimândŭ numele „Pensiylvania“ (Țéra pădurilorŭ), fără voiă ni se 'nfățișéză în cugetulŭ nostru numele înruditŭ Transilvania, care ase menea este o țéră bogată în pădurĭ. Ce deosebire mare însĕ este între libertatea de care se bucură aḍĭ toțĭ locuitorii din Pensylvania deopotrivă, și între libertatea de care se bucură partea cea mai mare a poporațiunei Transilvaniei!

S'a obicînuitŭ la noi a se face provocare la Statele nordamericane ca dovadă că potŭ trăi unulŭ lângă altulŭ state și popóre în cea mai deplină libertate, fără a se mai bate rassă cu rassă, fără a se scurta și asupri unii pe alții, prigonindu-se și sărăcindu-se.

Așa este, în adevĕrŭ, în patria lui Washington și Franklin, așa este în Pensylvania și celelalte state micĭ și marĭ ale Uniunei.

Dér în Pensylvania nu suntŭ magnațĭ, nemeșĭ și alțĭ privilegiațĭ ca în Transilvania, unde îșĭ facŭ numai eĭ legĭ, îșĭ alegŭ numai ei pădurile, liveḍile, pășunile cele mai frumóse, ér poporului îĭ lasă numai câmpurile mlăștinóse, dealurile năsipóse și cele mai rele locurĭ păduróse.

In Pensylvania fiăcare cetățénŭ e egalŭ înaintea legii, fără sĕ mai aibă diplome pe pergamentŭ și brevete de patriotismŭ specialŭ, fiăcare se bucură deplinŭ de scutulŭ legii și este respectatŭ mai presusŭ de tóte ca omŭ și cetățénŭ liberŭ, care n'are numai datorii, ci și drepturĭ față cu statulŭ. In Transilvania însĕ libertatea esistă numai pentru unii și respectulŭ legii atérnă numai de arbitriulŭ acestora.

In Pensylvania esistă libertate nemărginită a pressei, fără juriurĭ speciale, și acolo ómenii muncescŭ toțĭ deopotrivă fără a se împedeca unii pe alții, și din rodulŭ muncei lorŭ se cultivă și progreséză după pofta inimei lorŭ cu limba, datinele și obiceiurile lorŭ. Acolo nu suntŭ ca în Transilvania protipendațĭ, carĭ trăescŭ și se'ngrașă din spinarea altora; nu suntŭ inspectorĭ de scóle, carĭ sĕ împedece învĕțĕmêntulŭ și progresulŭ culturalŭ alŭ poporului; nu suntŭ solgăbirĕi și fișpanĭ, carĭ sĕ ia în orĭ-ce momentŭ în deșertŭ drepturile și libertatea cetățénului; nu suntŭ miniștri, carĭ în orĭ-ce momentŭ sĕ fiă gata a da ordonanțe contra legilorŭ și a lua mĕsurĭ escepționale contra cetățenilorŭ de altŭ neamŭ; nu suntŭ Kulturegyleturĭ, care sĕ agite și sĕ ațițe ura de rassă sub masca culturei.

In Pensylvania nu suntŭ în fine esploatatorĭ ca în Transilvania, carĭ predică fanatismulŭ naționalŭ, pentru ca sĕ șĭ pótă mai ușorŭ satisface poftele de domnire și lăcomia. Acolo trăesce unŭ poporŭ, care muncesce și împarte între sine cu iubire frățéscă câștigulŭ materialŭ, culturalŭ și moralŭ: Americanulŭ ca și Englesulŭ, Francesulŭ ca și Germanulŭ. De aceea, acolo serbéză aḍĭ o mărețĕ sĕrbătóre progresulŭ și libertatea, nu ca la noi, unde nu se vĕdŭ decâtŭ urmele sărăciei și ale despotismului.

Afacerea Lucaciu.

Din comitatulŭ Sătmarului, Septemvre 1887.
(Reflesiunĭ la articululŭ publicatŭ în »Budapesti Hirlap« dela 14 Septemvre de cătră fisolgăbirĕulŭ din Baia-mare.)

E frumosŭ că d „foszolgabiro“ recunósce că adecă Românii ca poporŭ stimătorŭ de legŭ și iubitorĭ de ordine au însinuatŭ în tótă regula ținerea conferinței în Tĕuții de susŭ.

Până aci amŭ fi în curatŭ cu rĕspunsulŭ D. Alesandru Schmidt, însĕ îndată ce nu spune adevĕrŭ și voiesce a mistifica tréba ilŭ dămŭ în judecata publicului. Este adevĕrŭ că ca comisarŭ din partea d sale a fostŭ trimisŭ A. Boszormeny subpretore, acestuia i s'au datŭ și doi gendarmĭ. Mai ḍice: „că d-nulŭ Thoma János renegatulŭ) la adunare nu era în calitate de comisarŭ de drumŭ, ci avea sĕ pórte rolulŭ onorificŭ de „solgăbirĕu“. O astfelŭ de însărcinare n'a pututŭ ave Thoma, (nu dóră că ar fi necredinciosŭ) nu, fiindŭ că nu s'a legitimatŭ înaintea presidiului prin plenipotență, n'a însinuatŭ sarcina onorifică, căcĭ în casulŭ acesta ar fi ocupatŭ locŭ la masă lângă D. Boszormeny, nu într'unŭ colțŭ ca vai de elŭ.

Că i s'a șoptitŭ în urechĭ prin fiszolgăbirĕu ca sĕ mérgă în Tĕuțĭ nu negămŭ, însĕ nu ca comisarŭ, ci ca iscódă cum a fostŭ și soțulŭ sĕu Papp Zsiga.

La totŭ casulŭ Thoma numai rolŭ onorificŭ n'a pututŭ avé și încă din următórele motive:

1. I. Böszörményi s'a insinuatŭ ca comisarŭ, și de altŭ esmisŭ n'a vorbitŭ, adecă n'a avutŭ soțŭ pe care trebuea sĕ-lŭ recomande președintelui.

2. Thoma János nu s'a recomandatŭ că în ce cualitate figuréză, așa n'a pututŭ purta rolulŭ de solgăbirĕu, n'a arĕtatŭ plenipotență, prin urmare a figuratŭ ca persónă privată.

3. Decă Thoma ar fi primitŭ o astfelŭ de încredințare ar fi ocupatŭ loculŭ destinatŭ pentru esmișii forului administrativŭ, față cu carĭ adunarea română s'a purtatŭ cu deplină complesanță, ca atare n'ar fi șeḍutŭ într'o colniță.

4. Decă avé Thoma o astfelŭ de încredințare onorifică n'ar fi umblatŭ a face curte prin bucătăriă, n'ar fi lipsitŭ nicĭ dela banchetŭ cum n'a lipsitŭ D. Böszörményi. Decă era în calitate de solgăbirĕu n'ar fi prânḍitŭ în cuină, de nu pentru alta din respectŭ cătră cela pe carele ilŭ representase.

Așa este unŭ neadevĕrŭ că Thoma ar fi representatŭ pe solgăbirĕu, de era așa n'ar fi fostŭ iertatŭ a figura așa după cum a figuratŭ.

Sĕ punemŭ casulŭ totușĭ că a figuratŭ cum i se atribue, atuncĭ pentru ce a lăsatŭ déră pe Dr. V. Lucaciu a vorbi mai departe, decă acela prin vorbirea sa întru adevĕrŭ s'a esprimatŭ în modŭ vătămătorŭ despre națiunea maghiară, despre forurile administrative și miniștri? Acolo i-a fostŭ gendarmii, cu aceia a pututŭ dispune după placŭ, însĕ așa sĕ vede că n'a avutŭ lipsă de ei, nu căcĭ n'a vorbitŭ Lucaciu ce n'ar fi permisŭ după legĭ și constituțiune.

Mai este vorbă în articlu că »în unŭ modŭ a cam întârḍiatŭ puținŭ — prin înțelegerea între sine a persónelorŭ denunțătóre — și subscrierea a poftitŭ tocmai atâtŭ timpŭ« etc. Firesce că au întârḍiatŭ, a trebuitŭ pregătire, căcĭ e greu a acusa fără pregătire, mai alesŭ atuncĭ când acusarea nu se cuprinde în vorbirea oratorului. Până sĕ se născocéscă acéstă acusare, până sĕ i se câștige aderențĭ trebuia timpŭ. N'ar fi trebuitŭ mai multŭ de 3—8 ḍile déce acusarea s'ar fi cuprinsŭ în vorbirea lui Lucaciu!

Până la mai detaliate informațiunĭ vĕ trimitemŭ acésta reflecsiune cu rugarea sĕ espedațĭ lui „Budapesti Hirlap“ și d-lui A. Smidt câte unŭ esemplarŭ. Avemŭ firmă speranță că adevĕrulŭ n'a peritŭ și că D-ḍeu este cu causa dréptă. Sufere fratele nostru, vomŭ suferi toțĭ, până vomŭ puté elupta drepturile nóstre și respectarea egalei îndreptățirĭ în tóte privințele.

Românii.

Episcopulŭ Szasz Domokos în România.

„Pester Lloyd“ și »Ung. Post“ istorisescŭ călĕtoria episcopului calvinŭ Domokos în România ca și „Kolozsvar“ »Budapester Tagblatt“, descriindŭ și elŭ călĕtoria, mai ḍice, că episcopulŭ a fostŭ expusŭ în România celorŭ mai seriόse pericole, și a fostŭ bunŭ bucurosŭ că a pututŭ sĕ se întórcă nevătĕmatŭ în Ungaria. Apoi întrebă: „Ce gândesce oficiulŭ nostru de esterne asupra acestorŭ violentărĭ?«

„Nemzet“ scrie: »N'avemŭ intențiunea de a trage la îndoiélă dreptulŭ orĭ cărui guvernŭ de a controla jucarea în publicŭ a unui rolŭ din partea supușilorŭ streinĭ în statulŭ ce i s'a încredințatŭ spre guvernare. Dreptulŭ acesta ilŭ esercitéză și guvernulŭ nostru contra supușilorŭ din state streine și totŭ acestŭ dreptŭ ilŭ concedemŭ fiă-cărui statŭ față cu supușii cetățenĭ maghiarĭ. Ba accentuămŭ și aceea, că mai cu sémă unŭ rolŭ de caracterŭ bisericescŭ jucatŭ în statŭ streinŭ îi dă respectivului statŭ dreptulŭ la o seriósă esercitare a puterei sale de controlare. Căcĭ sĕ presupunemŭ că prin delegațĭ trimișĭ din partea Românilorŭ s'ar esercita asemenea fapte liberŭ și fără controlŭ în bisericile românescĭ greco-catolice din Ungaria — nu este iertată în casulŭ acesta presupunerea, că acéstă libertate ar fi deschisŭ calea la eventuale tendințe periculóse? Noi credem

mai vîrtosŭ, că in privinţa acesta lucrulŭ se ia cam uşorŭ in patria nostră.“

„Tendinţa necontrolată de germanisare şi de abateri şi in altă privinţă a baptiştilorŭ din Budapesta tocmai aşa ar merita sĕ fiă ţinută în evidenţă, ca şi predica unui preotŭ streinŭ de altă confesiune, pe care folosindu-o de ocasiune, nu odată ar pute sĕ predice ura contra legilorŭ ţĕrei şi contra aşeḑĕmintelorŭ ei. Acesta însĕ aparţine la altă categoriă, o amintimŭ aicĭ numai pentru ca sĕ explicămŭ, pentru ce credemŭ noi că fiă-care statŭ trebue sĕ aibă puterea sa în acéstă privinţă, pe care nu numai că are dreptŭ, dér este şi datorŭ a-o pune in pracsă.

›Aceea însĕ încă stă, că acestă datorinţă nu scutesce statele dela implinirea obligămintelorŭ internaţionale şi dela onórea ce e datorŭ unŭ statŭ s'o dea cetăţenilorŭ altui statŭ (pasapórtelorŭ acelora) mai cu sémă décă respectivulŭ streinŭ ocupă în propria sa patriă o înaltă funcţiune de statŭ orĭ bisericéscă şi călĕtoresce în străinătate pentru resolvarea unei astfelŭ de probleme, la care ilŭ îndreptăţesce unŭ vechiu obiceiu...

›Nu scimŭ, aplicat'au autorităţile României numai mijlóce legale cu atâtă necruţare şi fără tactŭ contra archireului maghiarŭ, orĭ dóră au recursŭ la arme ilegale contra preotului ce umblă sĕ-şĭ facă datorinţa lui. In amêndouĕ casurile credemŭ, că s'ar pute face paşii de lipsă prin ministerulŭ de esterne. Naturalŭ, că alţii vorŭ fi paşii aceştia în casulŭ primŭ şi alţii in alŭ doilea. Inainte de tóte însĕ trebue sĕ se constate faptulŭ in modŭ oficialŭ şi cu privire la polemiile diaristice de faptŭ ameninţătóre contra Maghiarilorŭ, carĭ călĕtorescŭ in România sĕu petrecŭ provisorŭ acolo, trebue sĕ se constate: óre nu este casulŭ acesta in legătură cu acelea polemii? Şi decă s'ar constata, că autorităţile române au vătĕmatŭ obligămintele internaţionale, suntemŭ convinşĭ, că autorităţile nóstre îşĭ vorŭ cunósce datorinţa lorŭ faţă cu demnitatea propriei lorŭ patrii“.

„Ungarische Post“ rectifică scirea sa originală intr'acolo, că episcopulŭ Szasz n'a datŭ la protocolŭ plângerea sa la ambasada austro ungară din Bucuresci, der numai din motivulŭ, fiindcă nicĭ ambasadorulŭ, nicĭ locţiitorulŭ sĕu nu erau de faţă. Elŭ se mărginì a aduce verbalŭ la cunoscinţa consulatului, că va raporta oficialŭ prin guvernulŭ ungurescŭ ministerului de esterne.

Cestiunea naţionalităţilorŭ.

„Vaterland“ din Viena scrie în Nr. 250 dela 11 Septemvre următórele din Budapesta cu data 9 Septemvre:

In momentulŭ, în care Maiestatea Sa îndémnă în pre înaltele sale rĕspunsurĭ la Neutra şi Csakathurn autorităţile lumescĭ şi preoţescĭ ale ţĕrii sĕ observe şi sĕ esecute strictŭ egala îndreptăţire legală a tuturorŭ naţionalităţilorŭ şi confesiunilorŭ in Ungaria, apare o ordinaţiune a ministrului ungurescŭ de comunicaţiune ca o disonanţă şuerătóre, forte potrivită a produce în tóte cercurile interesante mare oţĕrire. E acea faimósă ordinaţiune a d-lui ministru Baross, după care „tóte pachetele oficiale scutite de porto au sĕ se servescă în adressa lorŭ, precum şi în arătarea obiectului, a clausulei de scutire de porto şi a locului destinaţiunei şi de limba maghiară“.

Ca motivŭ alŭ acestei ordinaţiunĭ totŭ aşa de straniă ca şi neîntemeiată pe lege şi nejustificată prin practică se dă, ca ›oficiele postale sĕ pótă controla cum se cade, decă scrisorei orĭ altui pachetŭ desemnatŭ ca scutitŭ de porto 'i se cuvine în adevĕrŭ scutirea de porto‹. Mĕsura, ca şi motivarea ei, e unică în felulŭ sĕu. Nu se face in ea provocare la nicĭ o lege, fiind-că o astfelŭ de lege nu esistă, ci tocmai contrarulŭ e prescripţiune legală; peste acesta li-se dă oficielorŭ poştale o împuternicire, care fórte uşorŭ deschide uşa şi pórta unorŭ grele abusurĭ, încălcărĭ şi volnìcii. In praxă se vorŭ nasce din acésta nenumĕrate conflicte, prin care spiritele fără a fi nevoiă se aţiţă totdeuna din nou şi prin care administraţiunea şi aşa tardivă se poticnesce şi mai multŭ.

Inzadarŭ cauţĭ o causă înţeleptă şi tare a unei astfelŭ de inovaţiunĭ. Usulŭ legalŭ de până acum, care esistase necombătutŭ 20 de anĭ chiar şi sub guvernulŭ ungurescŭ de sine stătătorŭ, n'a fostŭ în desavantagiu nicĭ unui omŭ, şi mai puţinŭ încă statului ungarŭ orĭ naţiunei unguresci; celŭ multŭ se puteau simţi jenaţĭ prin acesta singuratice organe poştale ignorante orĭ şoviniste. Der óre comoditatea orĭ mărginirea şi ignoranţa acestorŭ domnĭ e maĭ multŭ vrednică, decâtŭ pacea între poporele ţĕrii? Hiperzelosulŭ ministru ar fi pututŭ afla în resortulŭ sĕu de sigurŭ alte ocasiunĭ şi motive mai importante pentru reforme amĕsurate timpului. Astfelŭ de ›fapte‹ pretinse patriotice îngreuiéză nespusŭ de multŭ problema elementelorŭ împăciuitóre; căcĭ e forte corectŭ, că astfelŭ de „inţepăturĭ de ţînţarĭ“ amărăscŭ forte cumplitŭ spiritele. Poşta are dóră înainte de tóte datoria a servi publicului; acum însĕ pune pe servitorul ca controlorŭ Asta-i o nenorocită întortochiătură.

De altmintrelea nu lipsescŭ astfelŭ de „înţepăturĭ de ţînţarŭ‹. Aşa de curêndŭ unŭ preotŭ greco catolicŭ de naţionalitate română a fostŭ pusŭ în arestŭ preventivŭ pentru o vorbire pretinsă trădătóre, asupra fiinţei căreia incă nicĭ unŭ tribunalŭ n'a pronunţatŭ sentinţa. Dispositiunea între Românii Ungariei şi Ardealului e peste totŭ forte deprimată, aşa că părerile divergéză chiar şi asupra împrejurărei, că óre Românii ardelenĭ apăre-vorŭ în Cluşiu orĭ în Deva înaintea Maiestăţii Sale spre a-i aduce omagii. Acéstă părere ne pare cu totulŭ neadmisibilă; lealitatea poporului românŭ moştenită din generaţiă în generaţiă, datoriă şi nicĭodată negată faţă cu legitimulŭ sĕu domnitorŭ nu se póte supune nicĭ unei îndoelĭ. Acesta nu eschide, ca Românii după hotărîrea ultimei marĭ conferinţe naţionale in Sibiiu sĕ îmâneze Maiestăţii Sale „memorandulŭ“, în care ei arată, „pentru ce Românii din ţĕrile coronei ungare se vĕdŭ nevoiţĭ a nu lua parte la alegerile dietale şi în genere la vieţa constituţională a Ungariei‹. Predarea acestui hotărîtŭ „memorandŭ“ se póte face la altă ocasiune, şi fără de asta Românii de frunte represintă părerea, ca „unŭ lucru de sine înţelesŭ“, ca acestŭ memorandŭ, ›nu e adresatŭ către regele Ungariei, ci către monarchulŭ nostru, împĕratulŭ, regele şi marele principe Franciscŭ Iosifŭ I, şi decĭ acela nu i se póte imâna nicĭ în Budapesta, nicĭ în Gödöllo, nicĭ în genere în ţĕrile, în care Maiestatea Sa monarchulŭ nostru e încungiuratŭ de ómenii sĕi de curte ungurĭ, ci in Viena, unde e reşedinţa monarchului şi în genere undeva, unde Maiestatea Sa nu e încungiuratŭ de consilierĭ, carĭ suntŭ duşmanĭ declaraţĭ ai poporului românŭ. Deşi noi socotimŭ acesta ultimă concepţiune ca esageratŭ de pessimistă, totuşĭ ea arată adênca neîncredere de care e cuprinsă aḑĭ maioritatea poporului românŭ în Ungaria şi în Ardealŭ. Conducĕtorilorŭ statului n'ar terbui nicĭ unŭ momentŭ sĕ le pară acésta indiferentŭ“.

SCIRILE ḐILEI.

In 18 Septemvre n. Maiestatea Sa a visitatŭ în Deva, pe lângă alte edificii şi institute, şi biserica greco-orientală.

—x—

Archiducele Rudolfŭ a sositŭ în Ardealŭ ducêndu-se sĕ ia parte la manevrele dela Deva.

—x—

Archiducele Albrecht va sosi Vinerĭ înainte de améḑĭ în Braşovŭ cu trenulŭ obicĭnuitŭ de persóne şi dela gară va pleca imediatŭ mai departe la Sinaia cu carĕ toomite anume, ḑice „Kronst. Ztg.‹

—x—

Representanţa comunală a Tĕrgu-Mureşului a hotărîtŭ sĕ se arunce pe spinarea contribuabililorŭ unŭ adausŭ de 1°/₀ dare pentru kultur-egylet şi a însărcinatŭ pe magistratŭ cu esecutarea acestei hotărîrĭ. — Óre cum merită a fi calificate astfelŭ de despoierĭ ale contribuabililorŭ, pentru desnaţionalisarea lorŭ? Căcĭ bine sĕ însemnămŭ, în Tĕrgu-Mureşului se află şi Românĭ, deşi în numĕrŭ mai micŭ.

—x—

D-lŭ Leone Pavelea profesorŭ în Năsĕudŭ şi soţia sa Ludovica ne face cunoscută cununia fiicei lorŭ Valeria Pavelea cu d-lŭ Ioane Tanco profesorŭ, care se va celebra la 25 Septemvre st. n. 1887 la 4 óre p. m. în biserica gr. cat. din Năsĕudŭ. Cele mai sincere felicitărĭ tinerei părechĭ şi familiei!

—x—

Ni-se scriu următórele: Alegerea de protopresbiterŭ în Lugoş sĕvîrşită la 12 Septemvre a. c. s. n. e memorabilă şi pentru că s'a alesŭ de protopresbiterŭ unŭ Doctorŭ în s. theologiă şi pentru că alegerea a fostŭ condusă cu multŭ tactŭ şi plinŭ de demnitate prin comisarulŭ cons., simpaticulŭ protopresbiterŭ alŭ Iamului Filip Adam, şi in fine pentru că alegerea s'a făcutŭ in unanimitate. Alesulŭ e Dr. Georgiu Popovicĭ profesorŭ de teologiă din Caransebeşŭ, fiiulŭ preotului din Cliciova George Popovicĭ, tînĕrŭ, dér plinŭ de însuşirĭ promiţĕtóre. Votanţĭ au fostŭ 63 din 72 deputaţĭ îndreptăţiţĭ şi deschiḑêndu-se şedulele de votisare s'au aflatŭ tóte 63 voturĭ pentru alesulŭ. Deputaţii sinodalĭ cu locuinţa în Lugoşŭ au datŭ în sala hotelului ›Concordia‹ (proprietatea bisericei) unŭ prânḑŭ la care au invitatŭ pre toţĭ deputaţii sinodalĭ esternĭ. Prânḑulŭ a fostŭ de laudă, ér toastele au rădicatŭ serbarea până la însufleţire. Comisarulŭ cons. a toastatŭ pentru Il. D. Episcopŭ diecesanŭ (fórte bine primitŭ), primarulŭ oraşului Lugoşŭ, C. Radulescu, pentru protopresbiterulŭ şi comisarulŭ cons. Filip Adam (aplaudatŭ), preşedintele sedriei orfanale St. Antonescu pentru preoţimea tractuală, fórte succes. Nicolae Sciopónĭ preotulŭ Remetei toastéză pentru inteliginţa română (vii urărĭ), Simeonŭ Popetiu, tutorŭ orfanalŭ orăşenescŭ a toastatŭ pentru alesulŭ în cuvinte forte potrivite şi aprobate de toţĭ mesenii, d-lŭ Rotariu (din Timişóra) a toastatŭ pentru admirabila armoniă manifestată in actulŭ alegerei (fórte bine primitŭ), păr. Pocreanŭ din Lugoşŭ pentru tinerime, păr. Secoşanŭ din Selbăgelŭ pentru jurnalistica română, în specialŭ pentru d-lŭ Rotariu, Costa Blajŭ, pescarŭ în Lugoşŭ, pentru alesulŭ ca primulŭ parochŭ alŭ Lugoşului, Dr. St. Petrovicĭ pentru bĕtrânĭ, Brediceanu pentru demnii şi binemeritaţii óspeţĭ ai Lugoşenilorŭ, în fine încheierea o fă u P. On. d. comisarŭ cons. Filip Adam pentru ospitalii Lugoşenĭ. Comisarulŭ cons. a fostŭ petrecutŭ la gară de către Lugoşenĭ in modŭ imposantŭ, asemenea precum a fostŭ şi primitŭ, şi atâtŭ d-sa câtŭ şi fiecare Românŭ póte esclama în

FOILETONU.

Scóla pseodo-istorică Eder-Hunfalvy.

Neuere Erscheinungen der rumänischen Geschichtsschreibung beleuchtet von Paul Hunfalvy. Wien und Teschen verlag der k. k. Hofbuchhandlung Karl Prochaska 1886. 8° 252 pag.

Suntŭ aprópe o sută de anĭ de când Iosifu Carol Eder, directorulŭ scólei normale din Sibiiu, puse fundamentulŭ unei scóle pseudo-istorice in Transilvania, unei scóle de agitaţiune politică îndreptată în contra Românilorŭ, şi a cărei tendinţă principală era, de a combate cu diferite sofisme şi cu documente falsŭ interpretate aspiraţiunile legitime ale Românilorŭ după egala îndreptăţire politică în Transilvania, de a declara ca incercărĭ de revoluţiune orĭ ce dorinţă a ţĕranului românŭ de a scăpa odată de miseria şi tirănia iobăgiei, în fine de a inegri pe Românĭ, de a-i înfăţişa lumei civilisate ca o cétă de sclavĭ decăḑuţĭ din timpulŭ lui Catilina, periculoşĭ pentru imperiu, periculoşĭ pentru lumea civilisată, şi carĭ voiŭ sĕ usurpe într'unŭ modŭ ilegalŭ domnia politică a Transilvaniei.

De altă parte acéstă scólă pseudo-istorică mergea mână în mână cu cestiunile politice de ḑi ale Sasilorŭ şi Ungurilorŭ din Transilvania, şi ea tindea cu tóte puterile de a înfăţişa ca drepturĭ istorice aspiraţiunile politice cele mai cutezate ale Sasilorŭ şi ale Ungurilorŭ. Şi apoi pentru a pute apĕra cu succesŭ aceste tendinţe politice ale sale, acéstă scólă pseudo istorică scóse apoi la lumină douĕ absurdităţĭ monumentale ale secului nostru: ânteiu că Sasii arŭ fi cei mai vechĭ locuitorĭ pe teritoriulŭ incepêndŭ dela Orăştiă până la Braşovŭ, şi a doua că Ungurii arŭ fi cei mai vechĭ creştinĭ şi celŭ mai vechiu poporŭ în Ungaria şi Transilvania.

Fundamentulŭ acestei scóle ilŭ puse Eder cu combaterea pasionată a petiţiunii ce o înaintară Românii din Transilvania la camera din 1791 sub titlulŭ: Representatio et humillimae preces universae in Transsylvania Walachicae nationis se pro regnicolari natione, qualis fuit, auctoritate Regia declarari, seque ad usum omnium jurium civilium, ex quo non lege, non jure, sed temporum duntaxat injuria ....exclusa est, reponi de genu supplicantis.

Acéstă scólă avŭ mai mulţĭ adepţĭ în Transilvania, dela unulŭ până la celŭ din urmă demnĭ cu toţii de magistrulŭ lorŭ. Aşa fu piaristulŭ Martinŭ Bolla din Cluşiu care scrise o lungă filipică asupra Românilorŭ, filipică care, fiă ḑisŭ spre onórea secului nostru, a rĕmasŭ până astăḑĭ nepublicată.

Aşa a fostŭ Martonfi, renumitulŭ censorŭ literarŭ alŭ guvernului din Transilvania, care în seculŭ alŭ XIX-lea nu se sfiì sĕ ḑică despre cronica unui omŭ aşa de învĕţatŭ ca Şincai, că nu este altceva mai demnŭ de pedepsire şi de închisóre ca Şincai şi opera sa. Aşa fu I. C. Schuller, care înainte de 1848 combătu cu o extremă nervositate şi rea voinţă petiţiunea episcopilorŭ românĭ adresată camerei din Transilvania pentru drepturile politice şi sociale ale Românilorŭ din districtele săsescĭ.*)

Ómenii aceştia sub forma de studii istorice îşĭ permiteau şi scriau tóte, însĕ numai istoriă nu. Sub scutulŭ sciinţei celei positive a trecutului, ei erau o simplă scólă de denunţărĭ, de calumnii şi agitaţiunĭ politice în contra Românilorŭ.

Cu mórtea lui I. C. Schuller se părea că acéstă scólă nefericită pentru sciinţă şi pentru binele publicŭ din Transilvania şi Ungaria a dispărutŭ şi ea în noianulŭ întunerecului din care se născuse. Când deodată cu mirare vedemŭ că sofismele acestei scóle ivite la rĕsăritŭ pe la finele secului trecutŭ, mai rĕsună încă odată cu sgomotŭ mare, însĕ acum la apusŭ, representate prin d-lŭ Paulŭ Hunfalvy, membrulŭ Academiei unguresci din Buda-Pesta.

De unŭ timpŭ încóce d-lŭ Paulŭ Hunfalvy sub formă

*) Nu vomŭ aminti între adepţii acestei scóle pe Sulzer şi pe Rösler, carĭ deşi in scrierile lorŭ au avutŭ părerĭ cu totulŭ divergente de cele ce le are scóla istorică română, însĕ denşii nu au amestecatŭ nicĭodată cestiunile politice de ḑi cu sciinţa positivă a trecutului,

ața acestei alegerĭ: Dă Dómne ca toțĭ Românii creștinĭ să fiă unŭ ḑidŭ când e vorba de interese publice, de onórea și viitorulŭ bisericei și școlei».

—x—

La pólele muntelui Clabucetulŭ-Taurului, de lângă Azuga, la o mică depărtare de șoséua Ploescĭ-Predealŭ, s'a găsitŭ ḑilele acestea cadavrulŭ unui Ungurŭ muncitorŭ, anume Andreaș Feer, din comuna Tărlungenĭ, lângă Secele. S'au constatatŭ mai multe rănĭ făcute cu toporulŭ în fața și pe spate; două din cóste s'au găsitŭ tăiate cu toporulŭ. După cercetările făcute s'a constatatŭ, că autorulŭ crimei este totŭ unŭ Ungurŭ, anume Ionŭ Șelaru, care a fostŭ prinsŭ și se află arestatŭ. Elŭ a mărturisitŭ crima. Asasinulŭ, ḑice »Voința Națională«, după comiterea crimei, trecuse granița și se reîntorsese credendŭ că nu va fi descoperitŭ. Elŭ pretinde că a avutŭ o certă cu victima, cu care se dusese din Transilvania în România. Mobilulŭ crimei n'a putută fi de câtŭ furtulŭ, căcĭ însușĭ asasinulŭ a declaratŭ că, după comiterea crimei, a luatŭ din busunarulŭ cojocului victimei sale suma de 35 lei. Crima săvêrșindu se pe teritorulŭ românŭ și asasinulŭ fiindŭ prinsŭ chiar în România, elŭ va fi judecatŭ de autoritățile române judiciare.

—x—

Cetimŭ în »Națiunea« din Bucurescĭ: »Arsenalulŭ armatei a terminatŭ săptămâna acésta cu repararea unui mare numĕrŭ de tunurĭ, carĭ au fostŭ distribuite la diferite regimente de artilerie. Intr'adevĕrŭ de câtva timpŭ unŭ numĕrŭ mai mare de personalŭ, ca celŭ de obiceiu, este ocupatŭ cu lucrările dela arsenalŭ«.

—x—

In ḑiarulŭ croatŭ „Hrvatska" din Agramŭ, Nr. 204 cetimŭ sub titlulŭ „Scirĭ personale" următórele: »Deja de câte-va ḑile petrece în Agramŭ eruditulŭ și academiculŭ românŭ d-lŭ Nic. Densușianu, care se va duce de aci la Roma, ca sĕ studieze câteva docu mente fórte importante pentru istoria română. D-lŭ Densușianu a visitatŭ și museele și biblioteca nóstră academică, precum și împrejurimea Agramului. S'a și esprimatŭ dênsulŭ fórte favorabilŭ asupra capitalei nóstre«.

—x—

Inspectorulŭ școlarŭ reg. alŭ comitatului Têrnava mare lucréză din rĕspunerĭ la înființarea unui asilŭ maghiarŭ (grădină) de copii în Sighișóra. — Românii sĕ nu scape din vedere, că scopulŭ acestorŭ asilurĭ și grădinĭ unguresci este a le maghiarisa copii.

—x—

Codița „patriotică" din locŭ, vorbindŭ despre escursiunea dela 30 Augustŭ v. la Sinaia, după ce laudă frumsețile Sinaiei și pe Regina României, scrie: „Și décă m'am uitatŭ cu de-amĕnunțulŭ la poporulŭ acesta, la obiceiurile și viéța lui socială, chiar fără voiă mĭ-a trebuitŭ sĕ mĕ umplu de compătimire. — In pragulŭ Orientului. Acei ómenĭ, carĭ pórta pómele pe rude, în mânĭ cu cumpăna, îmbiându'și marfa lorŭ în glasŭ strigătorŭ la drépta și la stânga; acei călugărĭ cerșitorĭ și călugărițe, carĭ nicĭ nu mulțămescŭ pentru darulŭ ce li se face; acelŭ poporŭ necivilisatŭ; acei musicanțĭ primitivĭ cu cântecele urîte orientale, ca și la noi bocitórele (babele) din Ciucŭ, când plângŭ pentru banĭ mortulŭ altuia; acele relațiunĭ sociale disordinate și acea imoralitate — oh, tóte acestea nu se potrivescŭ în acelŭ cadru frumosŭ!« — Noi nu putemŭ dori poporului românŭ de dincolo mai multŭ bine decâtŭ: sĕ lŭ ferésca Dumneḑeu de cultura și de moralitatea pretinșilorŭ civilisatorĭ ai Orientului!

—x—

de studii istorice publică aprópe în fiă-care anŭ câte o broșură de agitațiune politică în contra Românilorŭ, densulŭ vede mii și mii de pericule pentru națiunea ungurésca din partea Românilorŭ, întórce, sucesce și rĕsucesce cuvintele scriitorilorŭ români spre a arĕta publicului unguresc, că cea mai ardentă dorință a Românilorŭ este sĕ facă revoluțiune și sĕ iee Transilvania. Și apoi ceea ce d-lŭ Hunfalvy rostesce întogma ca unŭ oraculŭ în palatulŭ Academiei din Pesta înaintea miniștrilorŭ și bărbațilorŭ de statŭ ai Ungariei, aceea se repetéză pe sute și sute de córde într'unŭ modŭ asurḑitorŭ în reuniunile din provincia.

Nu se póte nega, că d-lŭ Hunfalvy este unŭ bărbatŭ de adâncă erudițiune istorică. Păcatŭ numai că frumósele cunoscințe, ce le posede pe terenulŭ acesta, le întrebuințéză totdéuna după necesitățile politicei de ḑi și merge întocmai ca unŭ apostolŭ în fruntea elementelorŭ turbulente din țéră, le ațîță, le sumuță asupra Românilorŭ, și se înțelege că în modulŭ acesta conclusiunile scrierilorŭ sale suntŭ totdéuna greșite și neistorice.

Noi publicămŭ aicĭ numai unŭ micŭ estrasŭ din o nouă scriere a sa în contra Românilorŭ, fără sĕ o comentămŭ și fără sĕ o combatemŭ mai departe. Neadevĕrulŭ și tendința de agitațiune ne apare din însășĭ opera sa. (Va urma).

Scirile primite din Africa în Parisŭ spunŭ, că nisce curierĭ trimișĭ din Zanzibar au ajunsŭ până la Emin-Bey, anunțându-i sosirea lui Stanley.

—x—

Pentru servițiile aduse maghiarismului, ministrulŭ Trefort a mai »pricopsitŭ« cu câte 50 fl. pe preoții gr. or. Ionŭ Isorzsa (Jorsa?) din Blașiŭ și Petru Papŭ din Geoagiu de josŭ. — Nu vorŭ fi uitațĭ!

»Etymologicum Magnum Romaniae. Dicționarulŭ limbei istorice și poporane a Românilorŭ," lucratŭ după dorința și cu cheltuiéla M. S. Regelui Carolŭ I. sub auspiciele Academiei române, de B. Petriceicu-Hasdeu. Fasciora IV. Incepe cu cuvêntulŭ Alcazĭ și termină cu Amurțescŭ. Publicațiunea întrégă se va compune din circa 10 tomurĭ de câte 40 cóle. Prețulŭ unui tomŭ 12 lei. Abonamentele se facŭ la Stabilimentulŭ graficŭ Socecŭ & Teclu în Bucurescĭ (Strada Berzei Nr 96).

»Convorbirĭ literare" în nr. 6 dela 1 Septemvre conține: G Lahovari — Hârtii vechĭ. Vilhelm de Kotzebue — Lascarŭ Viorescu (urmare). Lazărŭ Șaineanu — O pagină din istoria medievală (fine). Schiller — Maria Stuart (actulŭ V) trad. metrică de I. Negruzzi (fine). M. Gregoriadi de Bonachi — Umbra serei (poesii) I. Negruzzi — Necrologŭ, George Crețianu. — Bibliografiă.

Carlotta Leria.

Cetimŭ în „Voința Națională":

Ḑiarele francese, nu numai cele din Bruxela, ci și cele din Parisŭ, suntŭ unanime în a recunósce marele succesŭ alŭ compatriotei nóstre, d-ra Leria, la teatrulŭ de operă La Monnaie din capitala Belgiei. Foiletonulŭ musicalŭ alŭ »Independenței Belge" cuprinde cele mai căldurose laude la adresa junei der deja celebrei nostre cântărețe. »Le Temps" din Paris confirmă declarațiunile laudătóre ale învĕțatului foiletonistŭ alŭ »Independenței Belge«. „La Reforme" din 11 Septemvre, narândŭ ovațiunile ce publiculŭ belgianŭ a făcutŭ Leriei ḑice, că tótă lumea era mulțămită de ea, dér și Leria mulțămită, fórte mulțămită era noua Margheritâ... Bucurósă, nebunatică, riḑĕtóre, ea rîdea cu buzele, cu ochii, cu dinții... Ĕtă ce se chéma fericirea!

»Dér și cu ce siguranță a pusŭ dênsa piciórele în frumósa țéră a »Turenei", și cum se transformase ea după ovațiunea ce i-se făcuse de entusiasmŭ. Nicĭ vorbă, domnișóra, că de acum eșĭ definitivŭ a nóstrâ!«

»Le Journal de Bruxelles", din 11 Septemvre, ḑice între altele că: »M-seile Leria roucoule vraiment avec bien de l'aisance et de la gentilesse" și că publiculŭ i-a făcutŭ unŭ accueil excellent!

Tóte ḑiarele constată că între actulŭ III și IV. d-șóra Leria a fostŭ chemată în loja M. Sale Reginei Belgilorŭ, care i-a făcutŭ cele mai grațióse felicitărĭ pentru minunatulŭ talentŭ de care a datŭ probe.

Din afară.

Se telegrafiază din Constantinopolŭ, că Miercurea trecută, însărcinatulŭ de afacerĭ alŭ Rusiei a comunicatŭ Porții o depeșă a d-lui de Giers, care îndémnă pe Pórta sĕ urmeze statulŭ Germaniei, adecă ca *Turcia sĕ socotéscă de a sa propunerea rusescă privitóre la Bulgaria*, și s'o comunice oficialŭ tuturorŭ puterilorŭ; prin mijloculŭ acesta, sprijinulŭ Germaniei e asiguratŭ. D. de Giers adauge că Rusia ar sprijini oficialŭ pe lângă puterĭ acestŭ demersŭ alŭ Porții. Consiliulŭ, deliberândŭ imediatŭ în acéstă privință, adoptă o hotărîre conchiḑêndŭ la trimiterea unei circulărĭ tuturorŭ puterilorŭ în sensulŭ de mai susŭ, cu adausulŭ că décă după primirea rĕspunsurilorŭ afirmative ale tuturorŭ puterilorŭ, Bulgaria ar refusa sĕ se supună, ea va fi pusă în stare de blocare pe uscatŭ de către Turcia și pe mare de către flotele combinate ale puterilorŭ. Acéstă hotărîre, menționândŭ asemenea sprijinulŭ făgăduitŭ alŭ Rusiei pe lângă Puterĭ, fu supusă sacctiunii Sultanului.

După cum se telegrafiază din Roma, *ambasada rusescă* a și primitŭ instrucțiunĭ pentru *a sprijini* acolo apropiata *circulară a Porții* privitóre la Bulgaria. D. de Giers a datŭ *instrucțiunĭ identice tuturorŭ representanțilorŭ Rusiei din streinătate*.

Telegrame din Parisŭ asigură că diplomația germană n'a renunțatŭ la speranța unei *întrevederĭ a împĕratului Wilhelm cu Țarulŭ*. Svonulŭ unui *Congresŭ* ce s'ar ține la Berlinŭ s'a pusŭ din nou în circulațiune.

După nisce scirĭ din Bucurescĭ, se crede că *o sumă de banĭ fórte însemnată s'a trimisŭ emigrațilorŭ Bulgarĭ din Adrianopolŭ*.

După cum comunică o telegramă din Paris, într'unŭ discursŭ adresatŭ trupelorŭ puse sub comanda sa, *generalulŭ Boulanger*, făcêndŭ alusiune la manifestulŭ comitelui de Paris, declară că *ora desarmării n'a sunatŭ*, că e o nebuniă de a crede și o crimă de a o spune acésta, căcĭ ar face sĕ se créḑă că Francia aspiră la pace cu orĭ-ce prețŭ.

După „Allgemeine Zeitung", unŭ fabricantŭ, d. *Gast*, ginere alŭ d-lui Buffet, *fostŭ ministru, a fostŭ espulsatŭ din Alsația*. Se semnaléză *numerose espulsărĭ din Metz*.

Convocare.

Reuniunea învĕțătorilorŭ rom. gr. ort. din districtulŭ Făgărașului își va ține adunarea sa generală districtuală în ḑilele 20 și 21 Sept. a. c. st. v. în comuna Becleanŭ. La acésta suntŭ invitațĭ toțĭ membrii ordinarĭ (activĭ), ajutătorĭ, onorarĭ precum și toțĭ binevoitorii acestei corporațiunĭ. Neparticiparea membrilorŭ ordinarĭ se va pedepsi conformŭ §-lui 9 lit. a. din statutŭ. Programulŭ obiectelorŭ de desbătutŭ e următorulŭ:

Ședința I. Dumineca 20/IX 1887 a m. 1) Asistarea în corpore la serviciulŭ divinŭ. 2) Deschiderea ședinței prin presidiu. 3) Apelulŭ nominalŭ. 4) Alegerea comisiunilorŭ revĕḑĕtóre și de scontrare. 5) Raportulŭ generalŭ alŭ comitetului centralŭ și tot deodată raportulŭ cassarului generalŭ și alŭ bibliotecarului.

Ședința a II. Dumineca 20/IX 1887 p. m. 6) Industria domestică în scólele poporale disertațiune de Georgiu Dobrin. 7) Esercițiĭ libere din gimnastică cu elevii dela scóla din Beclean de George Taflanŭ.

Ședința a III. Lunĭ 21/IX. 1887 a. m. 8) Raportulŭ comisiunilorŭ. 9) Care este causa, pentru care grădinile școlelorŭ nu se sporesc și pentru ce unii învĕțătorĭ avêndŭ pămêntŭ pentru grădina de scólă nu-lŭ cultivă spre instruirea școlarilorŭ în grădinăritŭ și ce mĕsurĭ ar fi de a se lua pentru a se da unŭ avêntŭ mai mare în instruirea acestui ramŭ folositorŭ? de Ioan Bonea.

Ședința a IV. Lunĭ 21/IX 1887 p. m. 10) Carĭ suntŭ causele pentru care absențiile scolare suntŭ prea numerose și prin ce s'ar putea delătura acestŭ inconvenientŭ impedecătorŭ în instrucțiunea poporală, de Ioanŭ Capĕtă. 11) Propunerĭ diverse.

Din ședința comitetului centralŭ ținută la 21 Augustŭ 1887 v.

Vincențiu Grama președinte — *Nicolau Ludu* secretarŭ

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BERLIN, 20 Septemvre. —Prințulŭ Wilhelm plécă în 24 Septemvre, învitatŭ fiindŭ de prințulŭ de corónă Rudolfŭ, la vênătóre în Austro-Ungaria.

PARISŬ, 20 Septemvre. — După cum spunŭ ḑiarele, îndată după întrunirea camerei intransigenții vorŭ lua inițiativa a aduce o propunere, ca guvernulŭ sĕ aplice deplinŭ legea de espulsare a prințilorŭ. Doi deputațĭ vor face din nou propunerea privitóre la confiscarea bunurilorŭ prințilorŭ.

CONSTANTINOPOLŬ, 20 Septemvre. — Însărcinatulŭ de afacerĭ germanŭ a comunicatŭ Porrii, că guvernulŭ germanŭ e mulțămitŭ cu sotisfacțiunea ce i-a dat'o Bulgaria și consideră incidentulŭ dela Rusciucŭ ca terminatŭ.

METZ, 21 Septemvre. — *Fiiulŭ lui Schnaebele, care la 14 Septemvre a atêrnatŭ de unŭ pom pe șoseaua țĕrii lângă Cheminot unŭ placatŭ rĕsvrătitorŭ cu colorĭ naționale francese, a fostŭ arestatŭ erĭ când a venitŭ peste granĭță și adĭ a fost dusŭ în arestulŭ judecătoriei de cercŭ în Metz.*

SOFIA, 21 Septemvre. — Guvernulŭ germanŭ n'a rĕspunsŭ până acum în privința incidentului din Rusciucŭ.

SOFIA, 21 Septemvre- — In munții Rillo s'au ivitŭ bande de briganḑĭ. Guvernulŭ ĭi urmăresce în modulŭ celŭ mai energicŭ.

Raportulŭ

primului secretarŭ Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ, către On. comitetŭ de ajutorare cu abecedare și legendare a elevilorŭ săracĭ dela scólele române rurale, cu reședința în Rodna veche, Transilvania.

(Urmare).

b) Cărțĭ de acéstă autorŭ se distribuiră: Celui de întêiu 8 Abcedare și 5 Legendare. Celui de alŭ 2-lea 5 Abcd., și 5 Leg., celui de alŭ 3 lea 6 Abcd., celui de alŭ 4-lea 8 Abcd., 10 Leg., celui de alŭ 5-lea 7 Abcd., celui de alŭ 6-lea 4 Abcd., și 5 Leg., celui de alŭ 8-lea 4 Abcd., și 10 Leg. Lui Ipate Todoran în Dumbrava 6 Abcd. Celui de sub 9=24 Abcd., celui de sub 11=12 Abc., celui de sub 14=15 Abcd., și 1 es. Stupărit de Costin*) celui de sub 12=15 Abcd. și 1 es. Stupăritŭ de Costin și 5 Leg, celui de sub 18=4 Leg, celui de sub 13=10 Abcd., celui de sub 14=10 Abcd., celui de sub 15=8 Abcd., celui de sub 16=10 Abcd. Suma 152 Abcd. 2 es. Stupăritŭ, 44 Leg. (Va urma).

*) D-lŭ Ionŭ Costinŭ preotŭ în Baia mare donă 10 es. din opulŭ seu Stupăritulŭ, spre a se distribui gratuitŭ scólelorŭ misere. I. P. R.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 18 Septemvre st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	100 29	Bonurĭ croato-slavone	104 75
Rentă de hărtiă 5%	87.15	Despăgubire p. dĳma de vinŭ ung.	100. –
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152 —	Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 85
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 40	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126	Renta de hărtiă austriacă	81 20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 50	Renta de arg. austr.	82 60
Bonurĭ rurale ungare	104 50	Renta de aurŭ austr.	112 45
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50	Losurile din 1860	136 20
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 50	Acţiunile băncel austro ungare	889 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 20	Act. băncel de creditŭ ung.	285.75
Bonurĭ rurale transilvane	104 30	Act. băncel de creditŭ austr.	282.50
		Argintulŭ —. — Galbinĭ impărătescĭ	5.93
		Napoleon-d'orĭ	9.95
		Mărcĭ 100 imp. germ.	61 55
		Londra 10 Livres sterlinge	125 95

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 6 Septemvre st. v. 1887.

	Cump.	vend.
Renta română (5%).	91 1/2	92 1/2
Renta rom. amort. (5%)	95 1/4	95 3/4
» convert. (6%)	89 3/4	90 1/4
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	35—	36—
Credit fonc. rural (7%)	104 3/4	105 1/2
» » » (5%)	89 1/2	90 1/4
» » urban (7%)	103 1/4	103 3/4
» » » (6%)	94—	95—
» » » (5%)	87—	87 1/2
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
» » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de banca	14.—	14. 1/4
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 21 Septemvre st. n. 1887

Bancnote românescĭ	Cump.	8.68	Vênd.	8 70
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9 98
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.28
Imperialĭ	»	10.21	»	10.26
Galbenĭ	»	5 90	»	5.94
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
» » » 5%	»	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	110.—	»	111. 1/2
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 5597—1887.
pol.

Publicaţiune!

Licitaţiunea pentru arĕndarea păşunei de ernatŭ oile pe hotarulŭ Sighişórei pro 18878 se ţine la 1 Octomvre a. c. la 11 óre a. m. în cancelaria magistratului de aci.

Doritorii de a o arĕnda au sĕ depună înainte de începerea licitării unŭ vadiu de 50 fl. resp. sĕ-i alăture la oferta lorŭ în scrisŭ.

Condiţiunile de licitare mai de aprópe se potŭ vedé aci la oficiu în timpulŭ obicĭnuitelorŭ ore de oficiu.

Sighişóra, 1 Septemvre 1887.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonézá din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea diarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.